

Γρηγόρης Θ. Παπανίκος*

Οι Επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Η εισήγηση αυτή παρουσιάστηκε στο συνέδριο με θέμα: «Σύγχρονες Ανάγκες Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στον Τουρισμό Αθλητικών Δραστηριοτήτων και Αναψυχής» του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών στις 7-8 Απριλίου 2006.

Πάτρα, 7-8 Απριλίου 2006

---

* Γενικός Γραμματέας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής της Ελλάδος (www.oke.gr) & Πρόεδρος του Αθηναϊκού Ινστιτούτου Εκπαίδευσης και Έρευνας (www.atiner.gr).

Εισαγωγή

Η ανάληψη και η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 από την πόλη της Αθήνας αποτέλεσε αναμφισβήτητα ένα ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός για τη χώρα μας, με πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους. Από πολιτική άποψη, η διοργάνωση των Αγώνων του 2004 έδωσε την ευκαιρία στην Ελλάδα να προβληθεί διεθνώς ως μια αναπτυγμένη χώρα που είναι σε θέση να φέρει σε πέρας ένα εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα το οποίο απαιτούσε υψηλή τεχνολογία και τεχνογνωσία, άριστη οργάνωση και υψηλό επαγγελματισμό. Η ανάδειξη αυτής της όψης της χώρας ήταν ένα σημαντικό επίτευγμα, καθώς μέχρι σήμερα η Ελλάδα ήταν γνωστή κυρίως για το ιστορικό παρελθόν της και τις ευκαιρίες για τουρισμό που προσέφερε. Αλλά και σε ένα άλλο επίπεδο, η σταθερή απόφαση της Ελλάδος να προωθήσει την ιδέα της ολυμπιακής εκχειρίδας, αποτέλεσε μία διεθνή παρέμβαση με ιδιαίτερη πολιτική σημασία στο σημερινό ασταθές διεθνές περιβάλλον. Από οικονομική άποψη, οι Ολυμπιακοί Αγώνες προσέφεραν τις συνθήκες εκείνες που επιτρέπουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης ακόμη και σε μία διεθνή περίοδο ύφεσης. Τα σημαντικότερα έργα υποδομής που έγιναν, η τεχνολογία που αποκτήθηκε, ο επιβαλλόμενος εκσυγχρονισμός του τρόπου λειτουργίας των δημοσίων και ιδιωτικών μονάδων σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, η υποχρέωση αναβάθμισης της ποιότητας των κάθε είδους παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων αποτελούν την τεράστια προστιθέμενη αξία που επέφεραν στην οικονομία της χώρας οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Αλλά και σε ό,τι αφορά την κοινωνική πτυχή των Ολυμπιακών Αγώνων, η σημασία της διοργάνωσής τους είναι δεδομένη. Τα έργα που συντελέστηκαν σε περιοχές της Αττικής που μέχρι τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν υποβαθμισμένες, η δημιουργία θέσεων εργασίας τόσο για Έλληνες όσο και για μετανάστες, η αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας, σε βαθμό πρωτόγνωρο για τα μέχρι τότε δεδομένα, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών μέσα από τα έργα που έγιναν και που είχαν ορίζοντα και μετά το πέρας των Αγώνων, η ενθάρρυνση της αθλητικής προσπάθειας, που επήλθε ως συνέπεια της διοργάνωσης του μεγαλύτερου παγκόσμιου αθλητικού γεγονότος και η αναμενόμενη στροφή τμήματος της νεολαίας

προς τον αθλητισμό, συνθέτουν την κοινωνική παράμετρο του όλου θέματος. Η καταγραφή αυτών των θετικών παραμέτρων δεν αποσκοπεί στο να αποκρύψει και τις προβληματικές πτυχές του εγχειρήματος. Η απορρόφηση σημαντικών πόρων, αλλά και η παραγωγική προσπάθεια της χώρας από το μητροπολιτικό κέντρο (έστω και με τη συμμετοχή των λεγόμενων ολυμπιακών πόλεων), η πίεση που δημιουργούσαν οι αμετάθετες προθεσμίες και οι ενδεχόμενοι συμβιβασμοί ως προς τη διαφάνεια και την προστασία του περιβάλλοντος, αποτελούν ορισμένες μόνο πηγές για προβληματισμό σχετικά με τις συνέπειες των Ολυμπιακών Αγώνων . Είναι γεγονός ότι όταν η Ελλάδα αναλάμβανε τη διοργάνωση των Αγώνων, η κοινή γνώμη της χώρας δεν είχε πλήρη εικόνα των διαστάσεων του εγχειρήματος. Η μέχρι σήμερα πορεία ανέδειξε - στην πλήρη διάστασή τους - τόσο το μέγεθος της πρόκλησης όσο και τη σημασία των θετικών, αλλά και αρνητικών παραμέτρων της ανάληψης αυτής.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η τελική έκβαση της εθνικής αυτής προσπάθειας, για μεγιστοποίηση των θετικών συνεπειών και ελαχιστοποίηση των αρνητικών, πέρασε μέσα από την καθολική και αποτελεσματική ενεργοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας. Η συμμετοχή τόσο των εργαζομένων και των επιχειρήσεων που ανέλαβαν να υλοποιήσουν τα έργα, έχοντας ταυτόχρονα και την ευθύνη να διασφαλίσουν την ποιότητα και να τηρήσουν τις προθεσμίες, όσο και των πολιτών που κλήθηκαν να παράσχουν την εθελοντική τους εργασία, αποτέλεσαν έναν από τους πιο αποφασιστικούς παράγοντες για την τελική επιτυχία των Αγώνων.

Στο οργανωτικό πλαίσιο προετοιμασίας και διενέργειας των Ολυμπιακών Αγώνων το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στα εξής ζητήματα:

- Εθελοντισμός
- Φιλοξενία-Σίτιση
- Μεταφορές
- Ανάπτυξη-Απασχόληση
- Περιφερειακή Διάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων
- Περιβάλλον
- Τουρισμός
- Ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων

- Ιατρικές Υπηρεσίες
- Κοινωνικοί Φορείς

Στην παρούσα εισήγηση θα αναλυθούν εκτενέστερα οι οργανωτικές, οικονομικές και κοινωνικές πτυχές της Ανάπτυξης-Απασχόλησης και του Τουρισμού.

Ανάπτυξη και Απασχόληση

Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στη χώρα μας έγινε με την προοπτική ότι θα προσφέρει ουσιαστικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Μεταξύ αυτών, συμπεριλαμβάνονται η μερική αντιμετώπιση του φαινομένου της ανεργίας και η προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις οικονομικές, τεχνολογικές και βιομηχανικές αλλαγές της νέας εποχής.

Οι οικονομικές επιδράσεις ήταν αναμενόμενο ότι θα επηρεάσουν το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας. Παρ' όλο που οι επιδράσεις αυτές συνήθως επηρεάζουν μόνο την περιοχή που γίνονται οι Αγώνες και όχι το σύνολο της χώρας, εν τούτοις στην περίπτωση της Ελλάδας, οι επιδράσεις είχε προβλεφθεί ότι θα διαχυθούν στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας είχε εκτιμηθεί ότι θα βελτιωθεί σημαντικά, τόσο σε βραχυπρόθεσμο, όσο και σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) (2001), σε σταθερές τιμές του 2000, η επίδραση των Αγώνων στο ΑΕΠ, για το 2004 αναμενόταν να κυμανθεί μεταξύ 1,3 δις ευρώ και 1,8 δις ευρώ. Σε ποσοστά, η μέση επίδραση στο ΑΕΠ το 2004 είχε εκτιμηθεί μεταξύ 0,93% και 1,34%. Οι διαχρονικές επιδράσεις στο ΑΕΠ (2000-2010) προβλεπόταν ότι θα παρουσιάζουν σημαντικές αυξομειώσεις, είτε λόγω της μειωμένης επενδυτικής δραστηριότητας μετά το 2004, είτε λόγω των τουριστικών επιδράσεων μακροπρόθεσμα.

Σχετικά με τις επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας στο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, αυτές είχαν εκτιμηθεί ως ιδιαίτερα σημαντικές για την περίοδο πριν τους

Αγώνες. Συγκεκριμένα, το 2001 η επίδραση εκτιμάται σε 0,70% και το 2002 σε 0,24% (ΚΕΠΕ, 2001).

Οι υψηλοί ρυθμοί επενδυτικών δραστηριοτήτων του κατασκευαστικού τομέα τόσο στην Αττική, όσο και στις υπόλοιπες ολυμπιακές πόλεις, καθώς και του τομέα των τηλεπικοινωνιών, ήταν προβλεπόμενο ότι θα οδηγήσουν σε αυξημένους ρυθμούς απασχόλησης την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης του ΚΕΠΕ η μέση ετήσια επίδραση στην απασχόληση ανερχόταν σε 38-50 χιλιάδες την περίοδο προετοιμασίας της Ελλάδας (2002-2004). Η επίδραση στον τομέα της απασχόλησης κορυφωνόταν τη χρονιά διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων (2004), όπου είχε εκτιμηθεί ότι θα δημιουργηθούν περισσότερες από 55 χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας. Στη μεταολυμπιακή περίοδο και έως το 2010, λόγω, κυρίως, της μείωσης των επενδυτικών δραστηριοτήτων, η μέση ετήσια επίδραση στον τομέα της απασχόλησης αναμενόταν να μειωθεί, αφήνοντας όμως, ένα όφελος περίπου της τάξης των 20 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας, κατά μέσο όρο.

Θετικές επιδράσεις στον τομέα της απασχόλησης μέσω της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 προβλέπονταν και από τη μελέτη του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ). Ειδικότερα, τη χρονιά των Αγώνων προβλεπόταν η δημιουργία περίπου 81 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας. Σχετικά με τις επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων στην απασχόληση σε περιφερειακό επίπεδο, προβλεπόταν ότι η ανάπτυξη και υλοποίηση του προγράμματος "Ελλάδα 2004" θα προκαλούσε θετικές επιδράσεις. Ειδικότερα, όπως εκτιμάται στη μελέτη Ανάλυση των Χωρικών και Αναπτυξιακών Επιπτώσεων του Προγράμματος "Ελλάδα 2004", που διεξήγαγε το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας το 2002, η συνολική επίδραση στην απασχόληση αποτιμάται σε περίπου 70.000 νέες ετήσιες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης στην περίοδο 2002-2007. Από το σύνολο των θέσεων αυτών το 75% περίπου θα είχε δημιουργηθεί έως το 2003 και το 25% κατά τη διάρκεια του 2004. Οι θέσεις αυτές αφορούν στο σύνολο των τοπικών οικονομιών και προκύπτουν κυρίως από τις διασυνδέσεις του κατασκευαστικού τομέα με το υπόλοιπο παραγωγικό σύστημα της χώρας.

Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 έδωσε τη δυνατότητα στο σύνολο

των επιχειρήσεων και οργανισμών της χώρας για κατάλληλη εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των εργαζομένων τους, γεγονός που θα εξασφάλιζε έναν υψηλό βαθμό ετοιμότητας κατά την τέλεση των Αγώνων, η οποία θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και μετά το πέρας αυτών.

Άλλωστε, το θέμα της συνεχούς εκπαίδευσης και προσαρμογής των εργαζομένων στις νέες τεχνολογίες αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό παράγοντα για την ελληνική οικονομία και κοινωνία. Η πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 είχε τη δυνατότητα να συμβάλλει στην απόκτηση οργανωτικής και επιχειρησιακής εμπειρίας. Για παράδειγμα, η διεξαγωγή των Αγώνων στο Σίδνεϋ, αλλά, κυρίως, στη Βαρκελώνη, είχαν επιφέρει ουσιαστικό εκσυγχρονισμό σε παραγωγικούς τομείς της οικονομίας, όπως στον τομέα των επικοινωνιών, με περαιτέρω θετικές επιδράσεις στην παραγωγικότητα. Η χρήση νέων τεχνολογικών εξοπλισμών και μεθόδων οργάνωσης και παραγωγής, αποτελεί ίσως την πιο σημαντική μακροπρόθεσμη ωφέλεια για την οικονομία της χώρας από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Αυτή προκύπτει από τις σημαντικές μεταβολές που θα επέλθουν στην πλευρά της προσφοράς, δημιουργώντας μόνιμα οφέλη, που θα επηρεάσουν θετικά την αναπτυξιακή διαδικασία.

Τουρισμός

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 στην Ελλάδα, είχαν την προοπτική ότι θα αποτελέσουν μια μεγάλη ευκαιρία για μακροχρόνια ανάπτυξη του τουρισμού της χώρας την επόμενη δεκαετία, δίνοντας τη δυνατότητα να ξεπεραστούν προβλήματα που ταλανίζουν τον τουριστικό τομέα και να σημειωθεί ποιοτικό άλμα στο προσφερόμενο προϊόν, με τη συμμετοχή τόσο των δημόσιων, όσο και των ιδιωτικών φορέων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΕΠΕ, η επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στον τουρισμό εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε μια μέση ετήσια αύξηση του ρυθμού επέκτασης της τουριστικής ζήτησης αλλοδαπών τουριστών, κατά 5%, μέχρι το 2010. Με άλλα λόγια, ο αριθμός τουριστών μέχρι το 2010 θα ανέλθει σε περίπου 20 εκατομμύρια. Στο ίδιο πλαίσιο εκτιμήσεων βρίσκονται και οι προβλέψεις της μελέτης του ΙΤΕΠ (1999), όπου οι συνολικές αφίξεις αλλοδαπών τουριστών ξεπερνούν τα 17 εκατομμύρια το 2010, ενώ για τη χρονιά διεξαγωγής των Αγώνων (2004), η συνολική

τουριστική ζήτηση κυμαινόταν μεταξύ 14,5 και 16 εκατομμυρίων αλλοδαπών τουριστών.

Η αξιοποίηση των Αγώνων και συνεπώς, η προσδοκώμενη αύξηση των τουριστών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις στρατηγικές τουριστικής αξιοποίησης των Αγώνων, όπως είναι η ανάπτυξη και/ή ενίσχυση νέων μορφών τουρισμού, π.χ. συνεδριακός, αθλητικός, αγροτουρισμός κ.α.

Η προσέλκυση των τουριστών μπορεί να επέλθει, εκτός των άλλων και μέσω της ανάπτυξης ενός σωστού και καλά οργανωμένου και συντονισμένου προγράμματος ευαισθητοποίησης και κινητοποίησης του απόδημου Ελληνισμού.

Σε σχέση με την ποιότητα των παρεχομένων τουριστικών υπηρεσιών, είναι αναγκαία η υιοθέτηση προτύπων ποιότητας, όπως αυτά που άπτονται του φιλικού περιβαλλοντικά χαρακτήρα των τουριστικών υπηρεσιών. Μια τέτοια ενέργεια αποτελεί προϋπόθεση της "πράσινης" ανταγωνιστικότητας του ελληνικού τουρισμού που προβάλλει ως αδήριτη ανάγκη για την βιωσιμότητα αυτού του τόσο σημαντικού, για την ελληνική οικονομία, τομέα.

Προτάσεις

1. Απαιτείται να σχεδιαστούν νέες δράσεις στο κέντρο και την περιφέρεια με στόχο την απορρόφηση του εργατικού δυναμικού που απασχολήθηκε στις ολυμπιακές εργασίες και την αξιοποίηση της αποκτηθείσας πρόσθετης σύγχρονης τεχνογνωσίας.
2. Εύλογο θα ήταν να αξιοποιηθούν και οι ευκαιρίες επαφής με ξένους επιχειρηματίες.
3. Το ολυμπιακό χωριό θα πρέπει να αποτελέσει, εκτός από πρότυπο οικισμό και μια ολοκληρωμένη πολεοδομική και χωροταξική παρέμβαση ήπια και φιλική προς το περιβάλλον, με δυνατότητες ανάπτυξης πολιτιστικών, εμπορικών, αθλητικών και άλλων δραστηριοτήτων αναψυχής.
4. Οι Δήμοι και γενικότερα η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να συνεχίσουν να λειτουργούν ως η βάση ανάπτυξης των εθελοντικών δραστηριοτήτων όπως και κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Ιδιαίτερη προσοχή και βαρύτητα πρέπει να δοθεί στους νέους, οι οποίοι, μέσω της παιδείας και της

ανάπτυξης αντίστοιχης κουλτούρας, μπορούν να αποτελέσουν τους μελλοντικούς συνεχιστές ενός πραγματικού εθελοντικού κινήματος, που λείπει από την Ελλάδα.

5. Πολλαπλά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη μπορούν να προκύψουν με τη χρήση των εναλλακτικών πηγών ενέργειας, αντί των συμβατικών. Οι ενέργειες και οι διαδικασίες αυτές πρέπει να ενταχθούν στο πλαίσιο ενός βιοκλιματικού σχεδιασμού.
6. Θα πρέπει να αξιοποιηθεί το σύνολο των αθλητικών εγκαταστάσεων που αποκτήθηκε, σε μια προσπάθεια διάδοσης της ιδέας του αθλητισμού στη χώρα μας, κυρίως σε ό,τι αφορά αθλήματα που είναι λιγότερο αναπτυγμένα και δημοφιλή.
7. Θα πρέπει να συνεχιστεί η προσπάθεια για την ανάπτυξη και άλλων μορφών τουριστικής δραστηριότητας, όπως ο συνεδριακός και αθλητικός τουρισμός. Ταυτόχρονα, να υπάρξει περαιτέρω αναβάθμιση των τουριστικών και ξενοδοχειακών υποδομών της χώρας και κυρίως της Αττικής.
8. Η Ελλάδα του σήμερα πρέπει να φανεί αντάξια της Ελλάδας που γέννησε τον Ολυμπισμό, και να αφήσει παρακαταθήκη για το μέλλον, αξιοποιώντας την ευκαιρία που της προσέφεραν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004.

Συμπεράσματα

1. Η επιτυχία του εγχειρήματος εξασφαλίστηκε χάρη στη συντονισμένη προσπάθεια και τη συστράτευση όλων των υπεύθυνων, για τη διοργάνωση, συντελεστών.
2. Η σημασία του εγχειρήματος της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων από την Αθήνα το 2004 ήταν τεράστια, από κοινωνικής και οικονομικής απόψεως.
3. Η σωστή και άρτια οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα έδωσε μια σημαντική ευκαιρία στη χώρα μας για την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξή της, καθώς και έναν παράγοντα σύγκλισης με τις ισχυρά οικονομικά αναπτυγμένες χώρες.
4. Η ουσιαστική συνεργασία όλων των κοινωνικών και επαγγελματικών φορέων της χώρας αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα, για την επιτυχημένη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, κυρίως με την ενεργό συμμετοχή των εργαζομένων στο πρόγραμμα εθελοντισμού, καθώς και τη δημιουργία των κατάλληλων δομών. Οι ενέργειες αυτές έδωσαν ώθηση στην έως τώρα

περιορισμένη εθελοντική δραστηριότητα στη χώρα μας και στην ανάπτυξη του εθελοντικού κινήματος.

5. Η ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού και η δημιουργία μεγάλου αριθμού θέσεων εργασίας αποδείχθηκαν μη ικανοποιητικές ως προς την χρονική τους διάρκεια και την ποιοτική τους στάθμη στο μέλλον.
6. Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων κατέδειξε ότι ο συνδυασμός των καινοτόμων πρωτοβουλιών και επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα και της ικανότητας αποφάσεων - παρεμβάσεων και εγγυήσεων του δημοσίου τομέα μπορεί να αποφέρει όχι μόνο χρήσιμα και θετικά αποτελέσματα, αλλά και μακροχρόνια οφέλη.
7. Κρίνεται απαραίτητο να αξιοποιηθεί η δυναμική που απέκτησαν συγκεκριμένοι κλάδοι (κατασκευές, εμπορία αθλητικού και τουριστικού εξοπλισμού, διαφήμιση, πληροφορική κ.λπ.) και να υπάρξει συνέχεια ιδιαίτερα στον τομέα των εξαγωγών.
8. Σημαντική αναμένεται να είναι, επίσης, η αναβάθμιση των χώρων άθλησης και ψυχαγωγίας στην περιφέρεια, μέσω του προγράμματος "Ελλάδα 2004", διότι θα ενισχυθούν, εκσυγχρονιστούν και θα συμπληρωθούν οι υποδομές πολλών Δήμων της χώρας. Το γεγονός αυτό θα συμβάλλει στην σύγκλιση μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας και θα δημιουργήσει θετικές επιπτώσεις στον τομέα της απασχόλησης.
9. Με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 δόθηκε για πρώτη φορά, η ευκαιρία σε πολλούς δήμους της χώρας να μετάσχουν ενεργά σε ένα τόσο σημαντικό γεγονός διεθνούς εμβέλειας. Προγράμματα αθλητικής δραστηριότητας και αναψυχής, περιβαλλοντικής αναβάθμισης και αισθητικής του χώρου συνιστούν ορισμένα από τα μέσα, που μπορούν να συμβάλλουν στην αναπτυξιακή προοπτική της χώρας.
10. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αποτέλεσαν ευκαιρία για την ελληνική κοινωνία, ώστε να συνειδητοποιήσει ότι τα άτομα με αναπηρίες είναι ισότιμα μέλη αυτής της κοινωνίας και δικαιούνται απρόσκοπτης πρόσβασης στους χώρους άθλησης και εργασίας.